

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Kontrola podatkowa – prawa i obowiązki podatnika

Minikowo, dnia 9 listopada 2016 roku

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo/>

Charakterystyka trybów czynności sprawdzających, kontroli podatkowej i postępowania podatkowego – uprawnienia organów podatkowych i podatnika

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Instytucje procedury podatkowej

Poszczególne instytucje:

- postępowania podatkowego (Dział IV),
- czynności sprawdzających (Dział V),
- kontroli podatkowej (Dział VI)

uregulowane zostały przez ustawodawcę w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.).

Właściwość

Organ podatkowy przed podjęciem jakiejkolwiek czynności zobowiązany jest do zbadania swojej właściwości. Przepisy przewidują trzy rodzaje właściwości:

- a) miejscowa – ustalana jest, co do zasady wg miejsca zamieszkania albo adresu siedziby podatnika,
- b) rzeczowa – ustala się według przepisów określających zakres działania organów podatkowych,
- c) instancyjna – uprawnienie organu podatkowego do prowadzenia weryfikacji rozstrzygnięć organu niższej instancji oraz w nadzwyczajnych trybach postępowania. Właściwość instancyjna wynika również z przepisów prawa.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Postępowanie podatkowe

Dział IV ustawy – Ordynacja podatkowa

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo/>

Zasady ogólne

Zasady ogólne postępowania podatkowego mają zastosowanie do postępowania podatkowego, ale również na mocy stosowania odpowiednich przepisów do czynności sprawdzających (art. 280) oraz kontroli podatkowej (art. 292).

Zasady ogólne postępowania określają uprawnienia podatnika (strony), jak również obowiązki spoczywające na organie podatkowym, który jest gospodarzem postępowania.

Zasady ogólne

Zasada praworządności – organy podatkowe działają na podstawie przepisów prawa (art. 120 OP). Zasada ta stanowi uszczegółowienie konstytucyjnej zasady określonej w art. 7 Konstytucji RP. Organy administracji publicznej mogą wykonywać jedynie to, na co zezwalają im przepisy obowiązującego prawa.

Zasada udzielania stronom informacji prawnej – organy podatkowe zobowiązane są do udzielania informacji i wyjaśnień o przepisach prawa podatkowego, które pozostają w związku z przedmiotem postępowania (art. 121 OP).

Zasada prawdy obiektywnej – organy podatkowe zobowiązane są do zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego w danej sprawie celem ustalenia prawidłowego stanu faktycznego. Organ podatkowy przede wszystkim powinien przeprowadzać dowody z urzędu. Strona ma również możliwość czynnego udziału w postępowaniu m.in. poprzez składanie wniosków dowodowych (art. 122 OP).

Zasady ogólne

Zasada czynnego udziału stron – organy podatkowe zobowiązane są do dopuszczenia do udziału w postępowaniu strony na każdym jego etapie. Organ podatkowy przed wydaniem decyzji obowiązany jest umożliwić stronie wypowiedzenie się co do zebranego materiału dowodowego w danej sprawie oraz zgłaszanych żądań (art. 123 OP).

Zasada przekonywania – organ podatkowy obowiązany jest do wyjaśnienia stronom zasadności przesłanek, którymi kierował się przy załatwieniu sprawy, aby doprowadzić do dobrowolnego wykonania przez strony decyzji, bez stosowania środków przymusu (art. 124 OP).

Zasada szybkości działania – organ podatkowy ma obowiązek działać wnikliwie i szybko (bez zbędnej zwłoki) w celu rozstrzygnięcia danej sprawy (art. 125 OP),

Zasady ogólne

Zasada pisemności – organ podatkowy zobowiązany jest do zachowania formy pisemnej aktów kończących daną sprawą jak również utrwalenia w formie pisemnej innych czynności, które mają znaczenie dla danej sprawy (art. 126 OP),

Zasada dwuinstancyjności – przyznaje prawo podatnikowi, aby jego sprawa była przedmiotem rozpoznania przez dwa organy podatkowe (organ pierwszej instancji i organ drugiej instancji – organ odwoławczy). Zasada dwuinstancyjności ma zastosowanie zarówno do trybów zwyczajnych jak również nadzwyczajnych (art. 127 OP),

Zasady ogólne

Zasada trwałości ostatecznych decyzji – decyzje od których nie przysługuje odwołanie są ostateczne. Ich uchylenie, zmiana, stwierdzenie nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić w przypadkach i trybie wskazanym w Ordynacji podatkowej oraz ustawach podatkowych (art. 128 OP),

Zasada jawności postępowania podatkowego – przejawia się ona tym, iż postępowanie, które prowadzone jest przez organ podatkowy jest jawne jedynie dla jego stron (art. 129 OP).

Definicja strony

Stroną w postępowaniu podatkowym jest podatnik, płatnik, inkasent lub ich następca prawny, a także osoba trzecia, która z uwagi na swój interes prawny żąda czynności organu podatkowego, do której czynność organu podatkowego się odnosi lub której interesu prawnego działanie organu podatkowego dotyczy.

Postępowanie podatkowe może być wszczęte:

- z urzędu – np. po przeprowadzonej kontroli podatkowej lub czynnościach sprawdzających podatnik nie złożył korekty deklaracji uwzględniającej ich ustalenia,
- na wniosek – np. podatnik wnosi o rozłożenie na raty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę; wniosek o umorzenie zaległości podatkowej.

Pełnomocnictwa

Strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.

Przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa przewidują trzy rodzaje pełnomocnictw:

- ogólne,
- szczególne,
- do doręczeń.

Pełnomocnikiem strony może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Wśród pełnomocników można wyróżnić tzw. pełnomocników profesjonalnych, tj. adwokata, radcę prawnego i doradcę podatkowego.

Pełnomocnictwa

W sytuacji, gdy strona ustanowiła więcej niż jednego pełnomocnika o tym samym zakresie działania lub ustanowiła pełnomocnika ogólnego i szczególnego w tej samej sprawie, strona jest obowiązana wskazać organowi jednego z nich jako pełnomocnika do doręczeń.

Termin załatwienia sprawy

Załatwienie sprawy w organie pierwszej instancji, która wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki, jednak nie później **niż w ciągu miesiąca**, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później **niż w ciągu dwóch miesięcy**.

O każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie organ podatkowy jest zobowiązany poinformować stronę wskazując przyczyny niedotrzymania terminu i nowy termin załatwienia sprawy.

Na niezakończono sprawy w terminie o którym mowa powyżej lub w nowym, wyznaczonym terminie stronie przysługuje ponaglenie do organu wyższego stopnia, tj. Dyrektora Izby Skarbowej.

Wszczęcie postępowania

Postępowanie podatkowe wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu. Wszczęcie postępowania podatkowego z urzędu następuje w formie postanowienia.

Data wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi podatkowemu.

Data wszczęcia postępowania podatkowego z urzędu jest dzień doręczenia stronie postanowienia o wszczęciu postępowania.

Podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia, ponaglenia, wnioski) mogą być wnoszone pisemnie lub ustnie do protokołu, a także za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub portal podatkowy.

Podanie powinno zawierać: treść żądania, wskazanie osoby od której pochodzi, jej adres, identyfikator podatkowy, a także czynić zadość innym wymogom ustalonym w przepisach szczególnych.

Protokoły

Organ podatkowy sporządza zwięzły protokół z każdej czynności postępowania mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że czynność została w inny sposób utrwalona na piśmie. Protokół sporządza się, w szczególności:

- przyjęcia wniesionego ustnie podania,
- przesłuchania strony, świadka lub biegłego,
- oględzin i ekspertyz dokonanych przy udziale pracownika organu podatkowego,
- ustnego ogłoszenia postanowienia,
- rozprawy.

Protokół sporządza się tak, aby z jego treści wynikało, kto, kiedy, gdzie i w jakich czynnościach dokonał, to i w jakim charakterze był przy nich obecny, co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby.

Udostępnianie akt

Strona ma prawo do wglądu do akt sprawy, sporządzania z nich notatek, odpisów oraz sporządzania kopii przy wykorzystaniu własnych przenośnych urządzeń. Prawo to przysługuje również po zakończeniu postępowania.

Strona może żądać kopii akt sprawy bądź uwierzytelnionych odpisów akt sprawy.

Dowody

Przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa zawierają szeroką definicję dowodu. **Jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem.** Ustawodawca dokonuje przykładowego wyliczenia dowodów w postępowaniu podatkowym: księgi podatkowe, deklaracje złożone przez stronę, zeznania świadków, opinie biegłych, materiały i informacje zebrane w toku oględzin, informacje podatkowe oraz inne dokumenty zgromadzone w toku czynności sprawdzających lub kontroli podatkowej oraz materiały zgromadzone w toku postępowania karnego albo postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe.

Dowody – informacje z banków

W sytuacji, jeżeli z dowodów zgromadzonych dotychczas w postępowaniu podatkowym wynika potrzeba ich uzupełnienia lub ich porównania z informacjami pochodzącymi z banku ustawodawca zagwarantował m.in. Naczelnikowi Urzędu Skarbowego i Dyrektorowi Izby Skarbowej prawo do wystąpienia do banku z żądaniem sporządzenia i przekazania informacji dotyczących strony postępowania podatkowego w zakresie:

- posiadanych rachunków bankowych lub rachunków oszczędnościowych, liczby tych rachunków, a także obrotów i stanów tych rachunków,
- posiadanych rachunków pieniężnych lub rachunków papierów wartościowych, liczby tych rachunków, a także obrotów i stanów tych rachunków,
- zawartych umów kredytowych lub umów pożyczek pieniężnych, a także umów depozytowych,
- nabytych za pośrednictwem banków akcji Skarbu Państwa lub obligacji Skarbu Państwa, a także obrotu tymi papierami wartościowymi,
- obrotu wydawanymi przez banki certyfikatami depozytowymi lub innymi papierami wartościowymi.

Dowody – informacje z banków

Z żądaniem sporządzenia i przekazania informacji do banku, upoważniony organ podatkowy może wystąpić po uprzednim wezwaniu do udzielenia informacji z tego zakresu albo do upoważnienia tego organu do wystąpienia do instytucji finansowych o przekazanie tych informacji, a strona w wyznaczonym terminie:

- nie udzieliła informacji,
- nie upoważniła tego organu podatkowego do wystąpienia do instytucji finansowych o przekazanie informacji, lub ,
- udzieliła informacji, które wymagają uzupełnienia lub porównania z informacjami pochodzącymi z instytucji finansowej.

Dowody

Organ podatkowy jest obowiązany zebrać i w sposób wyczerpujący rozpatrzeć cały materiał dowodowy. Organ podatkowy może w każdym stadium postępowania zmienić, uzupełnić lub uchylić swoje postanowienie dotyczące przeprowadzenia dowodu. Fakty powszechnie znane oraz fakty znane organowi podatkowemu z urzędu nie wymagają dowodu. Fakty znane organowi podatkowemu z urzędu należy zakomunikować stronie.

Istnieje możliwość składania przez stronę wniosków dowodowych w toku postępowania podatkowego i kontroli podatkowej. Żądanie strony dotyczące przeprowadzenia dowodu organ winien uwzględnić, jeżeli przedmiotem dowodu są okoliczności mające znaczenie dla sprawy, chyba że okoliczności te stwierdzone są wystarczająco innym dowodem.

Dowody

Kontrolowanego zawiadamia się o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków lub opinii biegłych przynajmniej na 3 dni przed terminem ich przeprowadzenia, a dowodu z oględzin nie później niż bezpośrednio przed podjęciem tych czynności. Powyższego nie stosuje się, jeżeli kontrolowany jest nieobecny, a okoliczności sprawy uzasadniają natychmiastowe przeprowadzenie dowodu. W toku postępowania podatkowego termin ten wynosi 7 dni.

Strona ma prawo brać udział w przeprowadzaniu dowodu, może zadawać pytania świadkom i biegłym oraz składać wyjaśnienia.

Organ podatkowy ocenia na podstawie całego zebranego materiału dowodowego, czy dana okoliczność została udowodniona. Okoliczność faktyczna może być uznana za udowodnioną, jeżeli strona miała możliwość wypowiedzenia się co do przeprowadzonych dowodów.

Dowody – księgi podatkowe

Księgi podatkowe prowadzone rzetelnie i w sposób niewadliwy stanowią dowód tego, co wynika z zawartych w nich zapisów. Księgi podatkowe uważa się za rzetelne, jeżeli dokonywane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Za niewadliwe uważa się księgi podatkowe prowadzone zgodnie z zasadami wynikającymi z odrębnych przepisów. Organ podatkowy nie uznaje za dowód ksiąg podatkowych, które są prowadzone nierzetelnie lub w sposób wadliwy. Jeżeli organ podatkowy stwierdzi, że księgi podatkowe są prowadzone nierzetelnie lub w sposób wadliwy, to w protokole badania ksiąg określa, za jaki okres i w jakiej części nie uznaje ksiąg za dowód tego, co wynika z zawartych w nich zapisów. Odpis protokołu badania ksiąg organ podatkowy doręcza stronie. Strona, w terminie 14 dni od dnia doręczenia protokołu, może wnieść zastrzeżenia do zawartych w nim ustaleń, przedstawiając jednocześnie dowody, które umożliwią organowi podatkowemu prawidłowe określenie podstawy opodatkowania. W toku kontroli podatkowej z reguły protokół badania ksiąg stanowi integralną część protokołu kontroli.

Dowody – dokumenty urzędowe i przesłuchanie strony

Dokumenty urzędowe sporządzone w formie określonej przepisami prawa przez powołane do tego organy władzy publicznej stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone.

Organ podatkowy może **przesłuchać stronę** po wyrażeniu przez nią zgody. Do przesłuchania strony stosuje się przepisy dotyczące świadka, z wyłączeniem przepisów o środkach przymusu.

Odmowa zeznań przez stronę/kontrolowanego nie zwalnia z obowiązku udzielania wyjaśnień kontrolującemu w toku kontroli podatkowej.

Żądanie udostępnienia ksiąg w formie elektronicznej

W przypadku prowadzenia przez podatnika ksiąg podatkowych przy użyciu programów komputerowych, organ podatkowy może żądać przekazania całości lub części tych ksiąg oraz dowodów księgowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub na informatycznych nośnikach danych, wskazując rodzaj ksiąg podatkowych oraz okres, którego dotyczą.

Informacje uzyskane od kontrahentów oraz organów administracji

Art. 82 § 1 Ordynacji podatkowej stanowi: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą są obowiązane do sporządzania i przekazywania informacji na pisemne żądanie organu podatkowego – o zdarzeniach wynikających ze stosunków cywilnoprawnych albo z prawa pracy, mogących mieć wpływ na powstanie obowiązku podatkowego lub wysokość zobowiązania podatkowego osób lub jednostek, z którymi zawarto umowę;

Zgodnie natomiast z art. 82b § 1 Ordynacji podatkowej – organy administracji rządowej i samorządowej oraz państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne są obowiązane współdziałać, nieodpłatnie udostępniać informacje w sprawach indywidualnych oraz udzielać pomocy organom podatkowym przy wykonywaniu zadań określonych w ustawie.

Informacje uzyskane od kontrahentów oraz organów administracji

Jak stanowi art. 82b § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa przy wykonywaniu swoich zadań organy podatkowe są uprawnione do nieodpłatnego korzystania z informacji zgromadzonych w aktach spraw, zbiorach danych, ewidencjach i rejestrach przez organy administracji rządowej i samorządowej, sądy, państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne oraz państwowe osoby prawne, w tym również z informacji zapisanych w postaci elektronicznej, z zastrzeżeniem odrębnych przepisów.

Uregulowania zawarte w wyżej cytowanych przepisach znajdują zastosowanie w toku analizy podatkowej, czynności sprawdzających, kontroli i postępowania podatkowego. W każdym z wymienionych trybów postępowań organ podatkowy ma możliwość gromadzenia informacji będących w posiadaniu zarówno organów administracji jak i kontrahentów.

Zapoznanie się z zebrany materiałem dowodowym

Organ podatkowy przed wydaniem decyzji zobowiązany jest wyznaczyć stronie siedmiodniowy termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego.

Strona informowana jest o powyższym prawie w drodze postanowienia.

Powyższe prawo ma zapewnić stronie możliwość realizacji zasady czynnego udziału strony w postępowaniu podatkowym, która została wyrażona w art. 123 ustawy – Ordynacja podatkowa.

Postanowienia i zażalenia

Organ podatkowy w toku prowadzonego postępowania podatkowego wydaje postanowienia np. postanowienie o wszczęciu postępowania podatkowego, postanowienie o wypowiedzeniu się w zakresie zebranego materiału dowodowego itp.

Na wydane przez organ podatkowy postanowienie **przysługuje zażalenie jeżeli przepis prawa tak stanowi**. W przeciwnym przypadku strona ma możliwość zaskarżenia postanowienia w odwołaniu od decyzji.

Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia do organu który je wydał.

Decyzje i odwołania

Organ podatkowy orzeka w sprawie w drodze decyzji. Decyzja rozstrzyga sprawę co do jej istoty albo w inny sposób kończy postępowanie w danej instancji. Decyzja administracyjna musi zawierać określone przepisami prawa elementy.

Od decyzji wydanej przez Naczelnika Urzędu Skarbowego przysługuje stronie **prawo do złożenia odwołania** do Dyrektora Izby Skarbowej w terminie 14 dni od doręczenia decyzji. Strona w odwołaniu powinna zawrzeć zarzuty przeciw decyzji, określić istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazać dowody uzasadniające to żądanie. Odwołanie wnosi się do organu, który wydał decyzję.

Od decyzji organu drugiej instancji **przysługuje stronie skarga do sądu administracyjnego.**

Kary porządkowe

Strona, pełnomocnik strony, świadek lub biegły, którzy mimo prawidłowego wezwania organu podatkowego:

- nie stawili się osobiście bez uzasadnionej przyczyny, mimo że byli do tego zobowiązani, lub
 - bezzasadnie odmówili lub nie dokonali w terminie wyznaczonym w wezwaniu złożenia wyjaśnień, zeznań, wydania opinii, okazania przedmiotu oględzin, przedłożenia tłumaczenia dokumentacji obcojęzycznej lub udziału w innej czynności, lub
 - bezzasadnie odmówili okazania lub nie przedstawili w wyznaczonym terminie dokumentów, których obowiązek posiadania wynika z przepisów prawa, ksiąg podatkowych, dowodów księgowych będących podstawą zapisów w tych księgach, lub
 - bez zezwolenia tego organu opuścili miejsce przeprowadzenia czynności przed jej zakończeniem,
- mogą zostać ukarani karą porządkową do 2800 zł.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Czynności sprawdzające

Dział V ustawy – Ordynacja podatkowa

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo/>

Czynności sprawdzające

Czynności sprawdzające, co do zasady przeprowadzane są przez organ pierwszej instancji, tj. Naczelnika Urzędu Skarbowego oraz Naczelnika Urzędu Celnego. Czynności sprawdzające mają na celu:

- 1) sprawdzenie terminowości:
 - składania deklaracji,
 - wpłacania podatków, w tym również pobieranych przez płatników oraz inkasentów,
- 2) stwierdzenie formalnej poprawności dokumentów wymienionych w pkt 1,
- 3) ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami,
- 4) weryfikacji poniesionych przez podatnika wydatków i uzyskiwanych przychodów (dochodów) opodatkowanych lub przychodów (dochodów) nieopodatkowanych,
- 5) weryfikacji danych i dokumentów przedstawionych przez podatników dokonujących rejestracji podatkowej.

Czynności sprawdzające – korekta deklaracji dokonana przez organ podatkowy

W przypadku, gdy organ podatkowy stwierdzi, że złożona przez podatnika, płatnika lub inkasenta deklaracja (zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej) zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymogami, w zależności od charakteru i zakresu uchybień:

- koryguje deklaracje, gdy zmiana wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty, kwoty zwrotu podatku albo kwoty nadwyżki podatku do przeniesienia lub wysokości straty w wyniku tej korekty **nie przekracza 5 000 zł**. Dokonując tzw. „korekty z urzędu” organ doręcza stronie uwierzytelnioną kopię skorygowanej deklaracji wraz z informacją o zmianie wysokości zobowiązania podatkowego, kwoty nadpłaty, kwoty zwrotu, kwoty nadwyżki do przeniesienia lub wysokości straty. Ponadto poucza się stronę **o prawie wniesienia sprzeciwu w terminie 14 dni** od doręczenia uwierzytelnionej kopii deklaracji. Wniesienie sprzeciwu anuluje korektę.

Czynności sprawdzające – wezwanie do skorygowania deklaracji

W przypadku, gdy organ podatkowy stwierdzi, że złożona przez podatnika, płatnika lub inkasenta deklaracja (zarówno w formie papierowej jak i elektronicznej) zawiera błędy rachunkowe lub inne oczywiste omyłki bądź że wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymogami, w zależności od charakteru i zakresu uchybień:

- zwraca się do składającego o skorygowanie deklaracji oraz złożenie niezbędnych wyjaśnień, wskazujących przyczyny, z powodu których informacje zawarte w deklaracji poddaje się w wątpliwości.

Czynności sprawdzające – brak deklaracji

Jednym z obowiązków podatników jest składanie deklaracji podatkowych. W przypadku, gdy podatnik nie złoży deklaracji wymaganej przepisami prawa organ podatkowy na podstawie art. 274a § 1 ustawy – Ordynacja podatkowa zażąda złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwie do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku.

Jeżeli w wyniku podjętych czynności sprawdzających okaże się, że podatnik nie istnieje lub mimo podjętych udokumentowanych prób nie mam możliwości skontaktowania się z podatnikiem albo jego pełnomocnikiem, Naczelnika Urzędu Skarbowego **wykreśla go z rejestru podatników VAT bez konieczności zawiadomiania** o tym podatnika – art. 96 ust. 9 ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 710 z późn. zm.).

Czynności sprawdzające – błędna deklaracja

Gdy istnieją wątpliwości, co do poprawności złożonej przez podatnika deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych (art. 274a § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa).

Czynności sprawdzające – zwrot podatku VAT

Naczelnik Urzędu Skarbowego ma prawo do weryfikacji zasadności wykazanego przez podatnika w deklaracji VAT zwrotu podatku od towarów i usług w ramach czynności sprawdzających, kontroli podatkowej lub postępowania podatkowego na podstawie przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa lub postępowania kontrolnego na podstawie przepisów o kontroli skarbowej.

Czynności sprawdzające – przedłużenie terminu zwrotu

Jeżeli przeprowadzane czynności sprawdzające zasadności zwrotu podatku wymagają przedłużenia terminu zwrotu podatku wynikającego z odrębnych przepisów, organ podatkowy może postanowić o przedłużeniu tego terminu **do czasu zakończenia czynności sprawdzających**.

W celu przedłużenia terminu zwrotu podatku organ podatkowy wydaje i doręcza stronie postanowienie na które **służy zażalenie**. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia stronie.

Na postanowienie o przedłużeniu terminu zwrotu podatku VAT wydane w ramach kontroli podatkowej lub postępowania podatkowego podatnikowi nie przysługuje zażalenie. Można je zaskarżyć w odwołaniu od decyzji organu podatkowego.

Czynności sprawdzające – weryfikacja transakcji

Organ podatkowy, w związku z prowadzonym postępowaniem podatkowym lub kontrolą podatkową, może żądać od kontrahentów podatnika wykonujących działalność gospodarczą:

- 1) przedstawienia dokumentów, w zakresie objętym postępowaniem lub kontrolą u podatnika, w celu sprawdzenia ich prawidłowości i rzetelności,
- 2) przekazania za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub na informatycznym nośniku danych, wyciągu z ksiąg podatkowych i dowodów księgowych zapisanych w postaci elektronicznej, jeżeli kontrahent podatnika prowadzi księgi podatkowe przy użyciu programów komputerowych.

Z powyższych czynności sprawdzających u kontrahenta podatnika sporządza się protokół. Jeżeli miejsce zamieszkania, siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajdują się poza obszarem działania organu podatkowego, który prowadzi postępowanie lub kontrole, czynności sprawdzających na zlecenie tego organu może dokonać organ właściwy miejscowo.

Czynności sprawdzające – weryfikacja ulg podatkowych

Jeżeli podatnik w złożonej deklaracji skorzystał z przysługujących mu ulg podatkowych, organ podatkowy może się zwrócić do niego o okazanie dokumentów lub o złożenie fotokopii dokumentów, których posiadania przez podatnika, w określonym czasie wymaga przepis prawa.

Czynności sprawdzające – oględziny

Organ podatkowy, za zgodą podatnika ma prawo dokonać oględzin lokalu mieszkalnego lub części tego lokalu, jeżeli jest to niezbędne do zweryfikowania zgodności stanu faktycznego z danymi wynikającymi z ze złożonej przez podatnika deklaracji oraz z innych dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków na cele mieszkaniowe. Pracownik organu podatkowego ustala z podatnikiem termin oględzin . Podpisaną adnotację przez podatnika o terminie oględzin zamieszcza się w aktach sprawy.

W przypadku nieudostępnienia lokalu mieszkalnego w uzgodnionym terminie organ podatkowy może wyznaczyć nowy termin przeprowadzenia oględzin.

Z przeprowadzonych oględzin sporządza się protokół i dołącza się do akt sprawy.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Kontrola podatkowa

Dział VI ustawy – Ordynacja podatkowa

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo/>

Cele kontroli podatkowej

Organy podatkowe pierwszej instancji przeprowadzają kontrolę podatkową u podatników, płatników, inkasentów oraz następców prawnych, zwanych dalej „kontrolowanymi”.

Celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego.

Przyjęty w Ordynacji podatkowej model kontroli polega na przeprowadzeniu postępowania, które zmierza do stwierdzenia, czy ustalony w toku kontroli stan faktyczny jest zgodny ze stanem, jaki wynikać powinien przy właściwym stosowaniu przepisów podatkowych.

Kontrolę podatkową podejmuje się z urzędu.

W typowym stanie faktycznym przebieg kontroli podatkowej powinien składać się z następujących etapów:

- 1) zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli,
- 2) doręczenie upoważnienia do przeprowadzenia kontroli,
- 3) przeprowadzenie kontroli (weryfikacja dokumentów źródłowych, ksiąg, zbieranie dowodów, przyjmowanie wyjaśnień kontrolowanego)
- 4) zakończenie kontroli poprzez doręczenie protokołu kontroli
- 5) ewentualne zastrzeżenia do protokołu kontroli.

Zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej

Organy podatkowe zawiadamiają kontrolowanego o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej. Kontrolę wszczyna się nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli. Jeżeli kontrola nie zostanie wszczęta w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, wszczęcie kontroli wymaga ponownego zawiadomienia. Wszczęcie kontroli przed upływem 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia wymaga zgody lub wniosku kontrolowanego.

Ordynacja podatkowa przewiduje przesłanki wyłączające obowiązek zawiadamiania o zamiarze przeprowadzenia kontroli w takich przypadkach jak:

- kontrola dotyczy zasadności zwrotu różnicy podatku lub zwrotu podatku naliczonego w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług,
- ma być wszczęta na żądanie organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,
- dotyczy opodatkowania przychodów nieznajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych,

Zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli podatkowej

- dotyczy niezgłoszonej do opodatkowania działalności gospodarczej,
- ma być podjęta w oparciu o informacje uzyskane na podstawie przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu,
- zostaje wszczęta w trybie, o którym mowa w art. 284a § 1 tj. na legitymację
- ma charakter doraźny dotyczący ewidencjonowania obrotu za pomocą kasy rejestrującej, użytkowania kasy rejestrującej lub sporządzania spisu z natury,
- ma charakter doraźny dotyczący sprawdzenia zachowania warunków zawieszenia działalności gospodarczej,
- organ podatkowy posiada informacje, z których wynika, że kontrolowany: został prawomocnie skazany w Rzeczypospolitej Polskiej za popełnienie przestępstwa skarbowego, przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, przestępstwa z ustawy o rachunkowości lub wykroczenia polegającego na utrudnianiu kontroli;

Wszczęcie i przebieg kontroli podatkowej

Kontrola podatkowa jest przeprowadzana na podstawie imiennego upoważnienia. Wszczęcie kontroli podatkowej, najczęściej następuje przez doręczenie kontrolowanemu upoważnienia do jej przeprowadzenia oraz okazanie legitymacji służbowej.

Wszczęcie kontroli może nastąpić także w dwóch innych trybach:

Wszczęcie zastępcze

W razie niemożności wszczęcia kontroli w trybie wskazanym wyżej z powodu nieobecności kontrolowanego, reprezentanta kontrolowanego lub pełnomocnika, kontrolujący wzywa kontrolowanego, reprezentanta kontrolowanego lub pełnomocnika do stawienia się w siedzibie organu podatkowego następnego dnia po upływie 7 dni od dnia doręczenia wezwania.

W przypadku niestawienia się osoby wzywanej, w w/w terminie kontrolę uznaje się za wszczętą w dniu upływu tego terminu. W tym przypadku upoważnienie do kontroli doręcza się niezwłocznie, gdy ta osoba stawi się w miejscu prowadzenia kontroli.

Wszczęcie i przebieg kontroli podatkowej

Wszczęcie na legitymację

Kontrola podatkowa może być wszczęta po okazaniu legitymacji służbowej kontrolowanemu, gdy czynności kontrolne są niezbędne dla przeciwdziałania popełnieniu przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego lub zabezpieczenia dowodów jego popełnienia.

Wówczas organ bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia wszczęcia kontroli, doręcza upoważnienie do przeprowadzenia kontroli.

Kontrola powinna zostać zakończona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie wskazanym w upoważnieniu. O każdym przypadku niezakończenia kontroli w terminie wskazanym w upoważnieniu, o którym mowa w art. 283, kontrolujący obowiązany jest zawiadomić na piśmie kontrolowanego, podając przyczyny przedłużenia terminu zakończenia kontroli i wskazując nowy termin jej zakończenia.

Wszczęcie i przebieg kontroli podatkowej

Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego, reprezentanta kontrolowanego lub pełnomocnika, chyba że kontrolowany zrezygnuje z prawa uczestniczenia w czynnościach kontrolnych. Oświadczenie o rezygnacji z prawa uczestniczenia w czynnościach kontrolnych składane jest na piśmie.

Czynności kontrolne co do zasady prowadzone są w siedzibie kontrolowanego, w innym miejscu przechowywania dokumentacji oraz w miejscach związanych z prowadzoną przez niego działalnością i w godzinach jej prowadzenia. Kontrola lub poszczególne czynności kontrolne za zgodą kontrolowanego mogą być przeprowadzane również w siedzibie organu podatkowego, jeżeli może to usprawnić prowadzenie kontroli lub kontrolowany zrezygnował z uczestniczenia w czynnościach kontrolnych.

Uprawnienia i obowiązki kontrolujących i kontrolowanych

Kontrolujący , w zakresie wynikającym z upoważnienia, są w szczególności uprawnieni do:

- wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń kontrolowanego
- żądania okazania majątku podlegającego kontroli oraz do dokonania jego oględzin
- żądania udostępniania akt, ksiąg i wszelkiego rodzaju dokumentów związanych z przedmiotem kontroli oraz do sporządzania z nich odpisów, kopii, wyciągów, notatek, wydruków i udokumentowanego pobierania danych w formie elektronicznej,
- zbierania innych niezbędnych materiałów w zakresie objętym kontrolą, zabezpieczania zebranych dowodów,
- legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości, jeżeli jest to niezbędne dla potrzeb kontroli,
- żądania przeprowadzenia spisu z natury,

Uprawnienia i obowiązki kontrolujących i kontrolowanych

- przesłuchiwanie świadków, kontrolowanego oraz innych osób. Reprezentant kontrolowanego, pracownik oraz osoba współdziałająca z kontrolowanym są obowiązani udzielić wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli, w zakresie wynikającym z wykonywanych czynności lub zadań,
- zasięgania opinii biegłych.

Kontrolowany, jego pracownik oraz osoba współdziałająca z kontrolowanym są obowiązani umożliwić wykonywanie czynności, o których mowa w art. 286 Ordynacji podatkowej, w szczególności:

- umożliwić, nieodpłatnie, filmowanie, fotografowanie, dokonywanie nagrań dźwiękowych oraz utrwalanie stanu faktycznego za pomocą innych nośników informacji, jeżeli film, fotografia, nagranie lub informacja zapisana na innym nośniku może stanowić dowód lub przyczynić się do utrwalenia dowodu w sprawie będącej przedmiotem kontroli;
- przedstawić, na żądanie kontrolującego, tłumaczenie na język polski sporządzonej w języku obcym dokumentacji dotyczącej spraw będących przedmiotem kontroli;

Uprawnienia i obowiązki kontrolujących i kontrolowanych

- przekazać, za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub na informatycznym nośniku danych, wyciąg z ksiąg podatkowych oraz dowodów księgowych zapisany w postaci elektronicznej, jeżeli kontrolowany prowadzi księgi podatkowe przy użyciu programów komputerowych;

Czynności określone powyżej kontrolowany jest obowiązany wykonać na własny koszt. Kontrolowany ma obowiązek w wyznaczonym terminie udzielać wszelkich wyjaśnień dotyczących przedmiotu kontroli, dostarczać kontrolującemu żądane dokumenty oraz zapewnić kontrolującemu warunki do pracy, a w tym w miarę możliwości udostępnić samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Postępowanie dowodowe

W sprawach nieuregulowanych odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy rozdziału 11 działu IV Ordynacji podatkowej, czyli przepisy regulujące postępowanie dowodowe w toku postępowania podatkowego.

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo/>

Protokół kontroli

Przebieg kontroli kontrolujący dokumentuje w protokole. Stan faktyczny może być ponadto utrwalony za pomocą aparatury rejestrującej obraz i dźwięk lub na informatycznych nośnikach danych.

Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- wskazanie kontrolowanego;
- wskazanie osób kontrolujących;
- określenie przedmiotu i zakresu kontroli;
- określenie miejsca i czasu przeprowadzenia kontroli;
- opis dokonanych ustaleń faktycznych;
- dokumentację dotyczącą przeprowadzonych dowodów;
- ocenę prawną sprawy będącej przedmiotem kontroli;
- pouczenie o prawie złożenia zastrzeżeń lub wyjaśnień oraz prawie złożenia korekty deklaracji;
- pouczenie o obowiązku zawiadomienia organu podatkowego przez kontrolowanego o każdej zmianie swojego adresu dokonanej w ciągu 6 miesięcy od dnia zakończenia kontroli podatkowej, jeżeli w toku kontroli podatkowej ujawniono nieprawidłowości, oraz skutkach niedopełnienia tego obowiązku.

Protokół kontroli

Protokół jest sporządzany w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu kontrolujący doręcza kontrolowanemu, z wyłączeniem załączonych do protokołu kontroli fotokopii, odpisów i wydruków z akt, ksiąg oraz innych, dokumentów udostępnionych przez kontrolowanego, które zostały zwrócone przez kontrolującego, czyniąc o tym wzmiankę w protokole kontroli.

Kontrolowany, który nie zgadza się z ustaleniami protokołu, może w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia przedstawić zastrzeżenia lub wyjaśnienia, wskazując równocześnie stosowne wnioski dowodowe.

Kontrolujący jest obowiązany rozpatrzyć zastrzeżenia, o których mowa w § 1, i w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania zawiadomić kontrolowanego o sposobie ich załatwienia, wskazując w szczególności, które zastrzeżenia nie zostały uwzględnione, wraz z uzasadnieniem faktycznym i prawnym. § 3. W przypadku niezłożenia wyjaśnień lub zastrzeżeń w w/w terminie przyjmuje się, że kontrolowany nie kwestionuje ustaleń kontroli. § 4. Kontrola zostaje zakończona w dniu doręczenia protokołu kontroli.

Protokół kontroli

Jeżeli w toku kontroli podatkowej ujawniono nieprawidłowości, kontrolowany ma obowiązek zawiadomienia organu podatkowego o każdej zmianie swojego adresu dokonanej w ciągu 6 miesięcy od dnia zakończenia kontroli podatkowej. W razie niedopełnienia tego obowiązku postanowienie o wszczęciu postępowania podatkowego uznaje się za doręczone pod dotychczasowym adresem.

Odpowiednie zastosowanie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej

Do kontroli działalności gospodarczej podatnika będącego przedsiębiorcą stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 3. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego;
- 2) wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów;
- 3) wyrobu wina przez producentów będących rolnikami wyrabiającymi mniej niż 100 hektolitrów wina w ciągu roku gospodarczego, o których mowa w art. 17,
- 4) działalności rolników w zakresie sprzedaży, o której mowa w art. 20 ust. 1c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.).

Tajemnica skarbowa

Zgodnie z przepisami zawartymi w Dziale VII ustawy – Ordynacja podatkowa indywidualne dane zawarte w deklaracjach oraz innych dokumentach składanych przez podatników, płatników i inkasentów objęte są tajemnicą skarbową. Powyższe stosuje się również do danych zawartych m.in. w:

- aktach dokumentujących czynności sprawdzające,
- aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej oraz aktach postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe lub wykroczenia skarbowe,
- informacjach uzyskanych przez organy podatkowe z banków oraz z innych źródeł.

Do przestrzegania tajemnicy skarbowej obowiązani są m.in. pracownicy izb skarbowych. Powyższe stanowi realizację zasady jawności prowadzonych czynności przez organ podatkowy wyłącznie dla strony postępowania.

***Najczęściej popełniane nieprawidłowości
w rozliczeniu podatku VAT przez rolników -
na podstawie ujawnionych błędów przez
organy podatkowe w toku kontroli podatkowej***

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Wspólne gospodarstwo rolne

a

status podatnika podatku od towarów i usług

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Definicja działalności rolniczej

Działalność rolnicza - rozumie się przez to produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, gruntową, szklarniową i pod folią, produkcję roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadowniczą, chów, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego lub fermowego oraz chów i hodowlę ryb i innych organizmów żyjących w wodzie, a także uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin „in vitro”, fermową hodowlę i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowlę i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, chów i hodowlę dżdżownic, entomofagów i jedwabników, prowadzenie pasiek oraz chów i hodowlę innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym oraz sprzedaż produktów gospodarki leśnej i łowieckiej, z wyjątkiem drewna okrągłego z drzew tropikalnych (PKWiU 02.20.13.0) oraz bambusa (PKWiU ex 01.29.30.0), a także świadczenie usług rolniczych;

Podatnik VAT

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 2, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Jak stanowi art. 15 ust. 4 ustawy o VAT, w przypadku osób fizycznych prowadzących wyłącznie gospodarstwo rolne, leśne lub rybackie za podatnika uważa się osobę, która złoży zgłoszenie rejestracyjne, o którym mowa w art. 96 ust. 1. Powyższe, na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy o VAT stosuje się odpowiednio do osób fizycznych prowadzących wyłącznie działalność rolniczą w innych niż wymienione w ust. 4 przypadkach.

Powyższe przepisy w sposób szczególny dla osób prowadzących wspólne gospodarstwo rolne regulują, kto może korzystać ze statusu podatnika podatku od towarów i usług. Działalność rolnicza w ramach danego gospodarstwa rolnego może być prowadzona przez kilka osób, a może być ona własnością wspólną. Jednakże przepisy ustawy o podatku o towarów i usług precyzują, iż w odniesieniu do wspólnego gospodarstwa rolnego **podatnikiem VAT jest tylko jedna osoba.**

Podatnik VAT

Zaprezentowane twierdzenie potwierdza również treść art. 96 ust. 2 ustawy o VAT. W myśl tego przepisu, w przypadku osób fizycznych, o których mowa w art. 15 ust. 4 i 5, zgłoszenie rejestracyjne może być dokonane **wyłącznie przez jedną z osób**, na które będą wystawiane faktury przy zakupie towarów i usług i które będą wystawiały faktury przy sprzedaży produktów rolnych.

Powyższe stanowisko zostało potwierdzone również w orzecznictwie sądów administracyjnych:

- wyrok NSA z dnia 10 sierpnia 2011 roku, sygn. akt I FSK 1211/10,
- wyrok NSA z dnia 29 maja 2014 roku, sygn. akt I FSK 757/13.

W wyroku z dnia 29 maja 2014 roku Sąd wskazał: *„Z wymienionych zapisów wynika, iż w sytuacji, gdy gospodarstwo rolne stanowi współwłasność kilku osób (w tym również współwłasność małżeńską - jak w konkretnym przypadku), podatnikiem VAT czynnym może zostać tylko jedna osoba, która dokona zgłoszenia rejestracyjnego (...).”*

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Ewidencjonowanie sprzedaży

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Ewidencjonowanie sprzedaży

Składane przez podatników deklaracje VAT są analizowane, monitorowane w zakresie zawartych w nich danych. W toku prowadzonych analiz badane są w szczególności nieadekwatne wartości dokonywanych przez rolników zakupów środków trwałych i nabyć pozostałych w stosunku do wykazywanej wartości sprzedaży. Dane zawarte w składanych deklaracjach stanowią podstawę do podejmowania przez organ podatkowy czynności w stosunku do konkretnych podatników.

Podczas prowadzonych czynności ujawniono m.in.:

- zaniżanie przychodów osiągniętych ze sprzedaży produktów,
- niewykazywanie świadczonych usług rolniczych i niezgłaszanie działalności w tym zakresie.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Związek dokonywanych przez rolników zakupów ze sprzedażą opodatkowaną

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Zakupy towarów

Zgodnie z art. 86 ust 1 ustawy o podatku od towarów i usług w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego.

Z powyższego przepisu wynika, iż prawo do pomniejszenia podatku należnego o podatek naliczony **przysługuje wyłącznie**, gdy nabywane towary i usługi wykorzystywane są przez rolnika do wykonywania czynności opodatkowanych podatkiem od towarów i usług.

Podczas prowadzonych przez organ podatkowy czynności stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

- zawyżeniu dokonywanych zakupów,
- nieoddzieleniu zakupów związanych z gospodarstwem domowym od gospodarstwa rolnego (np. brukowanie podwórka).

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Zużycie towarów na cele osobiste oraz nieodpłatne przekazanie towarów

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Zużycie towarów na cele osobiste oraz nieodpłatne przekazanie towarów

Ustawa o podatku od towarów i usług w art. 5. ust. 1. stanowi, iż o podatkowaniu podatkiem od towarów i usług, zwanym dalej „podatkiem”, podlegają:

- 1) odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju;
- 2) eksport towarów;
- 3) import towarów;
- 4) wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium kraju;
- 5) wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów.

Zużycie towarów na cele osobiste oraz nieodpłatne przekazanie towarów

Art. 7. ust. 1 i 2 ustawy stanowi że przez dostawę towarów, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, rozumie się również przekazanie nieodpłatnie przez podatnika towarów należących do jego przedsiębiorstwa, w szczególności:

1) przekazanie lub zużycie towarów na cele osobiste podatnika lub jego pracowników, w tym byłych pracowników, wspólników, udziałowców, akcjonariuszy, członków spółdzielni i ich domowników, członków organów stanowiących osób prawnych, członków stowarzyszenia,

2) wszelkie inne darowizny –

jeżeli podatnikowi przysługiwało, w całości lub w części, prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego z tytułu nabycia, importu lub wytworzenia tych towarów lub ich części składowych.

Zużycie towarów na cele osobiste oraz nieodpłatne przekazanie towarów

Pamiętać należy także iż wymiana przez rolników będących podatnikami podatku od towarów i usług - towar za towar **wyczerpuje pojęcie dostawy towarów** bowiem w jej wyniku następuje przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel. Fakt, iż w wyniku wydania towaru otrzymano inny towar stanowi jedynie formę zapłaty, niemniej transakcja taka stanowi sprzedaż podlegającą opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Zakup paliwa przez rolników od nierzetelnych podmiotów

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Nabycie paliwa przez rolników

Ministerstwo Finansów na swojej stronie internetowej zamieściło komunikat zakupu paliw od podmiotów nierzetelnych – „*Informacja dla rolników o negatywnych konsekwencjach zakupu paliwa od oszusta*”. Nabywcami paliw od oszustów mogą być coraz częściej rolnicy, którzy mogą nieświadomie uczestniczyć w tym procederze. Uczestnictwo w procederze może wiązać się z negatywnymi konsekwencjami dla nabywców paliw, czyli m.in. rolników.

Nadużycia w obrocie paliwa często przyjmują postać tzw. transakcji karuzelowych, czyli sieci kilku bądź kilkunastu podmiotów, które tworzą pozory zgodnych z prawem transakcji, a ich rzeczywistym celem jest wyłudzenie z budżetu państwa zwrotów podatku VAT. W procederze uczestniczą tzw. słupy, czyli podmioty, które co do zasady nie posiadają majątku, nie rozliczają podatku VAT. Podmiotami, które mogą uczestniczyć w procederze wyłudzenia podatku VAT mogą być również rolnicy, którzy są nieświadomi tego kupując paliwo po bardzo niskiej cenie (znacznie niższej od firm działających legalnie).

Nabycie paliwa przez rolników

Wskazać należy, iż to konsument, czyli w niniejszym przypadku rolnik płaci podatek w cenie towaru. Jednakże w wyniku nadużyć podatek ten nie trafia do budżetu państwa, lecz do nieuczciwego podmiotu.

Do najistotniejszych konsekwencji uczestnictwa w w/w procederze należą:

1. Zakwestionowanie u rolnika prawa do odliczenia podatku naliczonego

Organy podatkowe mogą zakwestionować podatek naliczony, który wynika z faktur dokumentujących nabycie paliwa przez rolnika, w sytuacji gdy wiedział bądź powinien wiedzieć, że nabył paliwo od podmiotu nierzetelnego. Przed nabyciem paliwa rolnik powinien pozyskać informacje na temat podmiotu od którego chce nabyć paliwo (sprawdzić wiarygodność podmiotu). Rolnik powinien również zwrócić uwagę na fakt, czy czynność nabycia paliwa odbywa się w warunkach typowych dla takich transakcji.

Nabywanie paliwa przez rolników

- O tym, iż transakcja odbiega od typowych warunków świadczyć mogą m.in.:
- możliwość zapłaty za paliwo jedynie gotówką kierowcy bądź przedstawicielowi dostawcy (najczęściej osobie nieznanym),
 - atrakcyjna cena paliwa,
 - nietypowe okoliczności zawierania transakcji (np. parkingi, lokale ogólnodostępne, internet, telefon), brak zgody na potwierdzenie swojej tożsamości przez sprzedawcę, kierowcę bądź odbierającego gotówkę,
 - zakup paliwa bezpośrednio z cysterny,
 - brak możliwości identyfikacji osoby wystawiającej fakturę,
 - zakup paliwa od podmiotu, dla którego sprzedaż tego towarów nie stanowi podstawowego profilu działalności,
 - brak kontaktu bezpośredniego ze sprzedawcą paliwa (kontakt jedynie telefoniczny, dostawa paliwa przez inne podmioty, brak możliwości omówienia warunków współpracy, brak umowy w formie pisemnej, brak możliwości odbioru paliwa w miejscu prowadzenia działalności),
 - dostawa paliwa pojazdami, które nie są przeznaczone do przewozu tego typu towarów.

Nabywanie paliwa przez rolników

2. Nałożenie a rolnika obowiązku zapłaty podatku VAT „za sprzedawcę” w drodze odpowiedzialności solidarnej

Negatywną konsekwencją zakupu paliwa od podmiotu nierzetelnego jest możliwość nałożenia **na rolnika obowiązku zapłaty podatku VAT** od nabytego paliwa, w przypadku gdy podatek nie został rozliczony przez sprzedawcę. Ryzyko zapłaty podatku przez rolnika w ramach odpowiedzialności solidarnej może wystąpić w sytuacji gdy zakup paliwa odbywa się w nietypowanych warunkach oraz jego cena jest znacznie niższa niż u innych sprzedawców.

Rolnicy mogą uwolnić się od konieczności zapłaty podatku za nieuczciwego sprzedawcę gdy zakupią paliwo u sprawdzonego sprzedawcy, co ma miejsce m.in. w przypadku nabycia paliwa od podmiotów wpisanych do prowadzonego przez Ministra Finansów w formie elektronicznej wykazu podmiotów, które złożyły kaucję gwarancyjną. Wykaz dostępny jest na stronie internetowej – <http://kaucja-gwarancyjna.mofnet.gov.pl> .

Nabycie paliwa przez rolników

3. Nałożenie na rolnika obowiązku zapłaty podatku akcyzowego „za sprzedawcę”

Kupując paliwo, którego źródło pochodzenia nie jest znane i nie jest możliwe ustalenie jego sprzedawcy, rolnik może zostać zobowiązany do zapłaty akcyzy, jeżeli nie uczyni tego sprzedawca. Ryzyko konieczności zapłaty akcyzy wystąpi, gdy rolnik odmówi ujawnienia sprzedawcy lub wskaże podmiot nieistniejący. Stawka akcyzy dla oleju napędowego o kodzie CN 2710 19 41 wynosiła w 2015 roku 1 171,00 zł/1000 l, natomiast w przypadku oleju napędowego niespełniającego wymagań jakościowych 1 797,00 zł/1000 l.

4. Nałożenie na rolnika obowiązku zapłaty opłaty paliwowej „za sprzedawcę”

Jeżeli rolnik zostanie zobowiązany do zapłaty za sprzedawcę akcyzy w związku z zakupem paliwa z niewiadomego źródła, to konsekwencją tego będzie konieczność zapłacenia przez rolnika również opłaty paliwowej. Stawka opłaty paliwowej w 2015 roku wynosiła 288,05 zł/1000 l.

Nabycie paliwa przez rolników

5. Możliwość zakwestionowania u rolnika zwrotu akcyzy, o która ubiegają się rolnicy w gminie

Rolnik może wystąpić o zwrot podatku akcyzowego zapłaconego przy nabyciu oleju napędowego, który używa do produkcji roślinnej. Limit zwrotu podatku akcyzowego w 2015 roku wynosił 81,70 zł za każdy 1 ha użytków rolnych. W celu uzyskania zwrotu podatku akcyzowego rolnik zobowiązany jest złożyć wniosek do wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) wraz z fakturami dokumentującymi nabycie oleju napędowego.

Podstawą zwrotu podatku akcyzowego są faktury, które stanowią rzeczywisty dowód zakupu oleju napędowego przez rolnika (dokumentują transakcje, które miały miejsce). W przypadku, gdy faktury nie będą dokumentowały rzeczywistego zakupu oleju napędowego (tzw. puste faktury) zwrot podatku akcyzowego może zostać zakwestionowany.

Gdy w okresie późniejszym okaże się że rolnik pobrał zwrot podatku akcyzowego nienależnie będzie on zobowiązany do jego zwrotu wraz z odsetkami za zwłokę.

Nabycie paliwa przez rolników

6. Odpowiedzialność karna – skarbowa

Nabycie paliwa od podmiotu nierzetelnego na podstawie faktur, które są niezgodne z rzeczywistością i posługiwanie się przez podatnika takimi fakturami przed organami podatkowymi w ramach rozliczenia podatku może prowadzić do odpowiedzialności za przestępstwo bądź wykroczenie skarbowe za co kodeks karny skarbowy przewiduje karę grzywny (od 175 zł do 16,8 mln zł), karę pozbawienia wolności do 5 lat albo obie kary łącznie.

Za nabycie oleju opałowego, bez względu na to czy nastąpiło to legalnie, czy też nie, i jego następnie użycie jako napędowego, zagrożone jest karą grzywny (od 175 zł do 16,8 mln zł), karą pozbawienia wolności do 2 lat albo obu tym karą łącznie.

Nabycie paliwa przez rolników

Zagrożenia z tytułu zakupu paliwa od podmiotu „nierzetelnego” zdecydowanie przewyższają korzyści jakie można uzyskać z tytułu „atrakcyjnej” ceny. Powyższe ilustruje poniższy przykład:

Rolnik zakupił 1000 litrów „nielegalnego” oleju napędowego niespełniającego wymagań jakościowych po cenie 4,50 zł/l (o 0,50 zł/l mniej niż w przypadku „legalnego” zakupu).

Z tego tytułu rolnik osiągnął zysk w wysokości 500 zł. Jednocześnie rolnik może ponieść stratę w wysokości 3 877 zł. Na kwotę straty będą składać się:

a) należności, których dochodzić może Naczelnik Urzędu Celnego:

- podatek akcyzowy – 1 797 zł,
- opłata paliwowa – 288 zł,

b) Kwoty zakwestionowanych odliczeń, czy zwrot podatku, który przysługuje rolnikowi przy „legalnym” nabyciu:

- zwrot podatku akcyzowego – 950 zł,
- odliczenie podatku VAT – 842 zł.

RYZIKO = 500 zł – 3 877 zł = - 3 377 zł

Nabywanie paliwa przez rolników

Kwota strat poniesionych przez rolnika z tytułu zakupu paliwa od podmiotu nierzetelnego może być jeszcze wyższa, w przypadku, gdy będzie on zobowiązany **do zapłaty podatku „za sprzedawcę” w ramach odpowiedzialności solidarnej** jak również gdy zostanie **nałożona na rolnika kara na podstawie kodeksu karnego skarbowego**.

Ponadto wskazać należy, iż paliwo niewiadomego pochodzenia często nie spełnia norm jakościowych. Używanie takiego paliwa może doprowadzić do awarii silników maszyn rolniczych, co skutkować będzie koniecznością przeprowadzenia kosztownych napraw.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Rolnik a kasa fiskalna

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Rolnik a kasa fiskalna

Obowiązek posiadania kasy fiskalnej ma każdy przedsiębiorca, który dokonuje sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz **rolników** ryczałtowych. Jeżeli **rolnik** jest czynnym podatnikiem VAT i dokonuje sprzedaży na rzecz osób prywatnych, wówczas ma obowiązek rejestrowania tej sprzedaży za pomocą **kasy rejestrującej**.

Po spełnieniu określonych warunków **rolnik** może mieć prawo do skorzystania ze zwolnienia z ewidencjonowania sprzedaży na kasie. Minister Finansów w rozporządzeniu w sprawie zwolnień wymienił podatników oraz czynności, wobec których można zastosować zwolnienie z **kasy fiskalnej**. Decydującym czynnikiem określającym czy **rolnik** może skorzystać ze zwolnienia z kasy, jest rodzaj sprzedaży, który świadczy oraz jego obrót.

Rolnik a kasa fiskalna

W niektórych przypadkach **rolnik** ma prawo skorzystać ze zwolnienia przedmiotowego z **kasy fiskalnej**, czyli ze względu na przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej (rodzaj świadczonej sprzedaży). Czynności wykonywane w ramach prowadzenia działalności przez **rolnika**, które podlegają zwolnieniu przedmiotowemu z kasy, to:

- usługi związane z rolnictwem oraz chowem i hodowlą zwierząt (PKWiU ex 01.6) z wyjątkiem usług podkuwania koni (PKWiU ex 01.62.10.0)

Z kolei, jeżeli **rolnik** dokonuje sprzedaży swoich produktów, co jest wykluczone z katalogu czynności podlegających zwolnieniu przedmiotowemu, ma prawo skorzystać ze zwolnienia podmiotowego z **kasy fiskalnej**.

Rolnik a kasa fiskalna

Zwolnienie podmiotowe z **kasy fiskalnej** to zwolnienie ze względu na wysokość osiągniętych obrotów z tytułu sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz **rolników** ryczałtowych. Wysokość limitu uprawniającego do zwolnienia w roku bieżącym wynosi 20 000 zł. Dotyczy on zarówno podatników kontynuujących sprzedaż na rzecz osób nieprowadzących działalności i **rolników** ryczałtowych, jak i rozpoczynających ten rodzaj sprzedaży.

Ważne!

Osoby rozpoczynające sprzedaż na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz **rolników** ryczałtowych powinny obliczyć limit zwolnienia w proporcji do okresu dokonywania sprzedaży/świadczenia usług dla osób prywatnych w danym roku podatkowym.

Rolnik a kasa fiskalna

Korzystanie ze zwolnienia podmiotowego z **kasy fiskalnej** zobowiązuje **rolnika** do pilnowania limitu uprawniającego to tego rodzaju przywileju.

Przekroczenie limitu zwolnienia z kasy fiskalnej

W przypadku, gdy wartość sprzedaży na rzecz osób nieprowadzących działalności oraz **rolników** ryczałtowych przekroczy w danym roku limit 20 000 zł, wówczas **rolnik** traci prawo do zwolnienia z **kasy fiskalnej** po upływie dwóch miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło przekroczenie kwoty 20 000 zł obrotu. **Rolnik** ma więc dwa miesiące na to, aby dokonać zakupu i fiskalizacji kasy rejestrującej.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Preferencyjne opodatkowanie sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w niewielkim zakresie

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo>

Sprzedaż przetworzonych produktów rolnych

Art. 20 ust. 1c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.) za przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, uważa się również przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli:

- sprzedaż nie jest wykonywana na rzecz osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej lub na rzecz osób fizycznych na potrzeby prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej;
- przetwarzanie produktów roślinnych i zwierzęcych i ich sprzedaż nie odbywa się przy zatrudnieniu osób na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze;

Sprzedaż przetworzonych produktów rolnych

- sprzedaż następuje wyłącznie:
 - a) w miejscach, w których produkty te zostały wytworzone,
 - b) na targowiskach, przez które rozumie się wszelkie miejsca przeznaczone do prowadzenia handlu, z wyjątkiem sprzedaży dokonywanej w budynkach lub w ich częściach;
- prowadzona jest ewidencja sprzedaży, o której mowa w ust. 1e;
- podatnik nie uzyskał innych przychodów ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3.

1d. Za produkt roślinny pochodzący z własnej uprawy uważa się również mąkę wytworzoną ze zboża pochodzącego z własnej uprawy. 1e. Podatnicy osiągający przychody, o których mowa w ust. 1c, są obowiązani prowadzić odrębnie za każdy rok podatkowy ewidencję sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych zawierającą co najmniej: numer kolejnego wpisu, datę uzyskania przychodu, kwotę przychodu, przychód narastająco od początku roku. Dienne przychody ewidencjonowane są w dniu sprzedaży. 1f. Ewidencję sprzedaży, o której mowa w ust. 1e, należy posiadać w miejscu sprzedaży przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych.

Sprzedaż przetworzonych produktów rolnych

W/w regulacją zawartą w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych umożliwiono rolnikom preferencyjne opodatkowanie sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w niewielkim zakresie (np. pieczywa, wędlin, dżemów, kompotów i serów). Dotychczas rolnicy mogli wytwarzać i sprzedawać, bez konieczności rejestrowania działalności gospodarczej i płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych, jedynie produkty nieprzetworzone. Przepisy podatkowe przewidują także możliwość opodatkowania przychodów ze sprzedaży produktów przetworzonych zryczałtowanym podatkiem dochodowym o preferencyjnej stawce 2 proc. Warunkiem jest prowadzenie ewidencji sprzedaży oraz sprzedawanie produktów wyłącznie w miejscu ich wytworzenia lub na targowiskach. Przychody ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, uznawane są za przychody z tzw. innych źródeł, jeżeli ich sprzedaż nie będzie odbywać się na rzecz osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej albo na rzecz osób fizycznych dla potrzeb prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sprzedaż przetworzonych produktów rolnych

Korzyści wynikające z nowelizacji nie obejmują jednak sprzedaży produktów przetworzonych w ramach produkcji przemysłowej, uzyskanych z działów specjalnych produkcji rolnej, a także objętych akcyzą (np. napojów alkoholowych), oraz produktów, do których przetwarzania i sprzedaży będą zatrudniani pracownicy bądź podwykonawcy. Podatnicy osiągający przychody ze sprzedaży przetworzonych produktów rolnych są obowiązani prowadzić odrębnie za każdy rok podatkowy maksymalnie uproszczoną ewidencję sprzedaży, zawierającą co najmniej: numer kolejnego wpisu, datę uzyskania przychodu, kwotę przychodu, przychód narastająco od początku roku. Dienne przychody będą ewidencjonowane w dniu sprzedaży. Istotne jest też to, że sprzedawać produkty można wyłącznie w miejscach, w których produkty zostały wytworzone albo na targowiskach.

Administracja
Podatkowa

Urząd Skarbowy
w Nakle nad Notecią

Dziękujemy za uwagę

ul. Sądowa 8
89-100 Nakło nad Notecią

tel.: +48 52 386 92 22
fax :+48 52 386 9288

<http://www.izba-skarbowa.bydgoszcz.pl/us/naklo/>